

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvalis Intentio requiratur in Ministro ad valorem Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPVT IV.

DE MINISTRO SACRAMENTORVM.

CONTROVERSIA I.

Qualis Intentio requiratur in Ministro ad Valorem Sacramentorum.

663. **E**st controversia, vtrum ad validè con-
ficiendum Sacramentum satis sit, si
Minister ponat exteriores actiones
requisitas, v. g. si abluat, & verba
Formæ proferat, etiam si præter hæc nihil aliud in-
tendat, nec implicite, nec explicitè. In quo
puncto est Catholica Veritas, in Concilijs defini-
ta, requiri Intentionem faciendi quod facit Eccle-
sia. Cæterum, hæc ipsa verba detecta sunt à qui-
busdam in sensum alienum ab Ecclesiæ mente.

664. Catharinus in opus. de Intent. Mini-
stri, & Sylvester in v. *Baptismus* docuerunt, suffi-
cere ad valorem Sacramenti, si Minister intendat
facere actus externos eo modo quo fieri solent
ab Ecclesia, & quidem ita vt exterius non appa-
reat animus non agendi serió, etiam si fortè non
ad sit animus faciendi Sacramentum. Hanc sen-
tentiam jam sepultam & abolitam (inquit Lugo)
novissimè resuscitare & tueri conatus est Joannes
Marius Scribonius, natione Gallus.

P. Jo. Dicastillo non ferens hoc Lugonis di-
ctum, prolixè conatur ostendere, hanc sententiam
esse plurimum Recentiorum quàm existimet Lugo,
citaturque pro ea Bartholomæum ab Angelis, Mi-
chaelem Zanardum, P. Valentiam & S. Thomam.
Quod attinet ad S. Thomam, cui eam etiam tri-
buit Catharinus & Sylvester, ejus mentem infe-
rius diligenter investigabimus & apertiemus. Cæ-
teri verò à P. Dicastillo citati, procul absunt ab
hæc sententia, & aliam diversam tradunt, & est
hæc. Si fortè in Ministro desit intentio facien-
di Sacramentum, & hoc exterius constare non pos-
sit, tunc existimant isti AA. Deum ex infinita
sua bonitate suppleturum esse illum defectum in-
tentionis, conferendo illi homini non quidem
Characterem (ob nullitatem Sacramenti) sed Gra-
tiam sanctificantem. Ita docent citati AA. apud
Fillucium, Suarezium, & Dianam 3. p. tr. 4. re-
sol. 17. quæ sententia multum vtiq; differt à
sententia Catharini & Sylvestri, cum hi asserant,
tunc adhuc validum fore Sacramentum, & qui-
dem Sylvester ipse has duas sententias, tanquam
ab invicem diversas refert.

Sententiam Catharini hodie carere omni
probabilitate, nec post Tridentinum posse tolera-

ri, fatetur ipse Dicastillo. An idem dicendum
sit de sententia Zanardi, Valentia &c. adhuc sub
iudice lis est, vt colligo ex Card. Pallavicino,
sic loquente. [Nec sufficit voluntas serió agen-
di illam actionem exteriorem, quidquid sit, an
sit probabile, Deum semper supplere, quando ex
fraude occulta Ministri vitaretur Sacramentum.]

665. Dicendum est, non sufficere inten-
tionem faciendi actiones exteriores, ad similitudi-
nem actionum quæ sunt ab Ecclesia, cum nega-
tione manifestationis animi non serij, prout vo-
lebat Catharinus. Hæc fuit sincera mens Flo-
rentini & Tridentini, quando dixerunt, requiri,
vt Minister intendat facere quod facit Ecclesia.
Quorum verborum sensus non est, quòd debeat
intendere facere illas actiones, quas facit Ecclesia:
sed quòd debeat intendere per has actiones effice-
re id quod efficit Ecclesia, seu, ad quod efficien-
dum ab Ecclesia usurpantur.

Quòd autem requiratur animus reiprà serius,
nec sufficiat, animum non serium occultasse, cla-
rissimè docet Tridentinum, dum dicit, si Sacerdo-
ti animus serió agendi & absolvendi desit, pœni-
tentem non esse absolutum.

666. Probo vltiùs Conclusionem 1.
Qui habet occultum animum non conficiendi
Sacramentum, non vult verè Baptizare, Absolve-
re &c. ergo qui habet talem animum occultum,
non vult facere, quod facit Ecclesia: nam Eccle-
sia vult Baptizare, Absolvere: ergo hoc ipso non
habet intentionem quam requirit Tridentinum.

Probo 2. Ex verbis quibus Christus insti-
tuit Sacramentum Pœnitentiæ. Jo. 20. *Quorum
remiseritis peccata, remittuntur eis.* quæ sanè verba
non sunt vtròque intelligenda de actuali remis-
sione; sic enim esset propositio ridicula, expli-
cans actiivum per passivum, ac si dicerem: *quem tu
amaveris ille amatur.* sed sensus est: quorum pec-
cata vos volueritis remissa, remittuntur: ergo
Christus requirit seriam voluntatem liberandi à
peccatis.

Probari potest 3. Ratione qua vtitur Card.
de Lugo, à sensu contrario. Si voluntas requi-
sita faciendi quod facit Ecclesia, est voluntas fa-
ciendi exterius rem serió, quia hoc est quod ex-
teriùs

terius facit Ecclesia, tunc si quis e contra haberet verum animum baptizandi infantem moribundum, sed ne agnosceretur Christianus, fingeret exterius, se joco proferre verba, non baptizaret validè: consequens videtur durum: ergo & id ex quo sequitur.

Respondebis. Ecclesiam duo facere: actiones externas sine joco externo, ac deinde Sacramentum cum effectu illius: sufficere autem, ut alterutrum ex his velit facere Minister: & in casu posito vellet facere posterius.

Sed contra. Concilia loquuntur indefinitè requirendo intentionem faciendi quod facit Ecclesia: ergo requirunt intentionem faciendi, quidquid facit Ecclesia, & non satis est, aliquid tantum illius velle facere.

667. Ratio denique à priori est hæc. Illa intentio requiritur, quæ sit apta denominare *Ministram* Christi, hoc est operantem nomine Christi, & ex commissione Christi: atqui talis non est intentio præcisè faciendi actiones externas: ergo hæc non sufficit. Major & minor propositio declaratur. Dupliciter possunt fieri illæ actiones externæ ab homine: nimirum, vel suo proprio nomine & auctoritate, vel nomine & auctoritate Christi, qui tales actiones instituit, & ad illas exercendas Ministros ordinavit. Priore modo exerceret quis illas actiones, si vellet alium præcisè docere, quomodo deberet administrare Sacramentum, etiam dum alter non vult recipere Sacramentum, sed tantum discere modum administrandi: vel si quis in comædia repræsentaret. Posteriore modo fiunt tunc, quando quis vult agere Ministerium Christi, & potestatem à Christo sibi concessam exercere. Priore modo factæ non sunt elevaræ ad rationem Sacramenti, sed secundo modo, dicente Apostolo 1. ad Cor. 4. Sic nos existimet homo ut Ministros Christi, & Dispensatores Mysteriorum Dei: ergo ut illæ Cæremoniæ evadant Sacramentum, debent fieri nomine & auctoritate Christi: atqui nemo operatur nomine & auctoritate alterius, nisi habeat intentionem operandi ex indifferentiam illarum actionum ad hoc, ut fiant vel proprio vel alieno nomine: ergo non sufficit intentio faciendi præcisè illas actiones, hæc enim non tolleretur illam indifferentiam, sed requiritur intentio vel explicita vel implicita faciendi illas nomine Christi, & sic efficiendi per illas Gratiâ sacramentalem.

668. Obijciunt Adversarij primò S. Thomam, qui in 4. dist. 6. q. 1. a. 2. *questiunc.* 1. querens an requiratur intentio Ministri ad perfectionem Sacramenti, & secundo loco obijciens, quia si hæc requiretur, non essemus certi de veritate Sacramenti, responderet, in illis Sacramentis quæ consistunt in actione Ministri, non requiri mentalem intentionem, sed sufficere expressionem intentionis per Verba ab Ecclesia usurpata: [& idem, inquit, si forma servatur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam ex-

primat, baptizatus est.] In secundo verbo *dist.* 4. 2. ad. 1. omittit hæc verba: *et idem.* Quæ in summa q. 64. a. 8. ad. 2. sic loquitur. [& melius dicunt, quod Minister Sacramenti est persona totius Ecclesiæ cuius est Minister: inter his autem quæ proferit, exprimitur intentio Ecclesiæ, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti: contrarium exterius exprimitur ex parte Ministeris vel recipientis.

Propter hæc aliqui DD. iudicant, S. Thomam fuisse propensum in sententiam Catholicam, neque tamen hoc illi vitio vertendum esse, qui scripserit ante Tridentinum & Florentinum Concilium. Alij variè explicant, quæ quædam rejicit Lugo, neque tamen ipse meliorem applicationem.

669. Ego existimo primò, S. Thomam in 4. sententiarum tam in primo quam in secundo scripto suspensum adhuc fuisse, neque satis determinasse se circa duas sententias quas ibi tenet. Ratio mea est, quia neutram rejicit, nec utriusque defert, sed præcisè eas refert, ex suo tamen sensu nihil statuit.

Existimo 2. S. Thomam postmodum in Summa accessisse nostræ sententiæ. Ratio prima est, quia expressè requirit, ut Minister agat in persona totius Ecclesiæ: hoc autem non potest stare cum interna intentione non faciendi sacramentum, quandoquidem debet velle facere, ad quod est constitutus Minister: atqui est constitutus ad faciendum Sacramentum: ergo debet hoc velle facere, saltem implicitè. Secundò ratio est, quia in responsione ad. 1. dist. 4. requirit intentionem instrumenti animi, quia subijciat principali agenti, ut scilicet intendere quod facit Christus & Ecclesia: quæ sunt verba ipsissima Conciliorum. Denique a. 10. sic habet. [Intentio Ministri potest periri dupliciter, uno modo respectu ipsius Sacramenti, puta cum aliquis non intendit Sacramentum conferre, sed derisorie aliquid agere, & talis pervertas tollit veritatem Sacramenti, præcipue quando suam intentionem exterius manifestat.] *Obijcienda est particula. Præcipue, qui tenet S. D. se quidem existimare, etiam sine tali manifestatione vitari Sacramentum, quia tamen non temporis aliqui DD. requirebant exteriorem manifestationem animi jocularis ad vitandum Sacramentum, ex quadam erga illos reverentia, illam particulam & limitationem adiecit.*

670. Obijciunt 2. Baptismus, quo abstinatus adhuc puer ludens cum pueris Judæis, baptizavit, repræsentando personam Episcopi: ille baptizatus fuit ab Ecclesia ratificatus. 2. Athanasium quidem ludendo baptizasse, sed de serio examinatum fuisse, ac deprehensum, quod habuerit veram intentionem faciendi Christianum, neque enim alios præterquam Catechumenes necdum baptizatos baptizavit.

671. Obijciunt 3. Genesius Mimius Martyr, qui baptismo ludicrè collato iustificatus fuit.

8. Hoc exemplum nihil patrocinari adversariis: primò enim intentio ludica fuit exterius manifestata, quo casu etiam adversarij fatentur non fieri Sacramentum: 2. Quia etiam ipsi requirunt in adulto serium consensum in Sacramentum, qui tamen in casu objectionis videtur defuisse, non minùs quàm in baptizante. Dicendum ergo est, vel Deum extraordinariò vtrumque illuminasse, & movisse ad volendum verum Baptismum, vel Genesum fuisse iustificatum per actum Contritionis, & in honorem veri Baptismi omnem penam fuisse remissam. Et quidem in Genesio facilè defenditur sufficiens desiderium baptismi, fuit enim repente per Angelum edoctus de virtute baptismi, vnde baptismum postea seriò petijt, ita ut propterea Martyrio fuerit affectus. Poterat item facilè in ficto Ministro excitari intentio generalis, facienda, quidquid Christiani per tales actiones suà opinione efficiunt; postquam nimirum spectavit mirabilem in Genesio mutationem, pallorem, lacrymas, ardens desiderium baptismi, quo deleterentur peccata, quæ Angelus in libro descripta exhibebat.

672. Obijcitur 4. Baptismus collatus à quodam Judæo, & à Pontifice Nicolao 1. approbatus; non est autem credibile, quòd Judæus habuerit intentionem faciendi Christianum. 8. Pontificem ad id respondisse, quod ab ipso querebatur: non querebatur autem quidquam de Intentione, sed an ad valorem baptismi requireretur, ut Minister esset ipse quoque baptizatus, & sic ex hoc capite baptismus à Judæo collatus nullus esset, quod negat Pontifex. Supponebant ergo consulentes, Judæum habuisse sufficientem intentionem: quod quidem nihil est incredibile, fortassis enim fuit Catechumenus, aut ad Christianismum propensus, & gnarus in quem finem baptismus conducere ac necessarius esset.

673. Obijcitur 5. S. Augustinus lib. 7. de bapt. contra Donatistas c. 53. ubi docet, illos qui fallaciter datum baptismum fallaciter acceperunt, verum nihilominus habere baptismum: atqui fallaciter dare & accipere baptismum, non videtur aliud esse, quàm dare & accipere sine intentione Sacramenti. 8. Excontextu apparere, quòd S. Augustinus per baptismum fallaciter acceptum & datum, aliud non intelligat, quàm datum & acceptum sine fide, adeoque cum frustratione effectus primarij, nempe Gratiæ iustificantis. Præterquam quòd S. Augustinus in illo loco nihil voluerit auctoritative statuere, prout ipse fatetur, operans, ut plura alia de quibus ibi dubitat, ab Ecclesia definirentur, ut bene advertit P. Dica-tillo.

674. Obijcitur 6. Ex nostra doctrina sequi videtur, homines non esse securos de valore Sacramenti, & de Gratiæ per Sacramentum obtenta, quia incertum est, an Minister habuerit intentionem extendentem se ad aliquid aliud, quàm ad actiones exteriores. 8. 1. Incertitudo Gratiæ est conformis S. Scripturæ, Eccles. 9. Ne-

scit homo, vtrum amore an odio dignus sit; & Trid. sess. 6. c. 9. 8. 2. Eandem ferè haberi certitudinem in nostra sententia, quæ in adversarijorum. Nam communiter homines fidunt Ministro, & non attendunt, an proferat verba essentialia, & plurimi hæc non intelligunt, ut patet in Sacramento Pœnitentiæ; in consecratione nemo audit verba: si ergo homines hoc non obstante putant se esse moraliter certos, possunt etiam fidere quoad intentionem. Accedit, quòd defectus Intentionis Ministri, non possit esse nisi rarissimus. Sciunt enim, Ecclesiam vti talibus actionibus, ad homines aliquo modo sanctificandos. Deberet ergo defectus provenire ex Malitia, & intuitu alicujus emolumenti humani, hujusmodi autem emolumentum non apparet, quod vel apparenter præponderet malo peccati incurrendi per voluntariam omissionem debite intentionis, nisi fortè Minister sit homo veneficus, aut illo non multò melior, ut etiam notavit P. Esparza, talis autem si sit Minister, potest semper nobis reddere Sacramenta incerta, tum administrando voce submissâ, & aliquâ essentiali omisâ, tum adhibendo Materias tantùm apparenter veras &c.

675. Obijcitur 7. Ad valorem contratum, vel cujuscunque alterius actus legitimi, sufficit exterius prestare actiones requisitas, etiam si ficto animo fiant: ergo idem de Sacramentorum administratione dicendum est. Probatur consequentia: quia committuntur homini administranda humano modo. 8. Antecedens esse falsum in veriore sententia: certè ad liberalem donationem, qualis fit per Sacramenta, omnes requirunt intentionem conformem verbis, hoc est, animum transferendi Dominium. Deinde dato antecedente, negatur consequentia & paritas; quia ut bene observavit Esparza, hoc ideo esset in humanis actibus, quia homo non potest inueneri cor & animum alterius: Deus verò intuetur animum Ministri: ergo si in Ministro non adest animus operandi nomine Dei, Deus quoque non vult prestare illum effectum, quem præstat, quando Minister vult agere nomine Dei.

676. Obijcitur 8. Illa voluntas sufficit ad Sacramentum, quæ sufficit ad ponendas illas condiciones, quibus positis confertur Gratiæ: sed actiones externæ sunt illæ condiciones, quibus positis confertur Gratiæ, & ad illas ponendas sufficit intentio Catharini: ergo etiam sufficit ad Sacramentum & ad Gratiæ conferendam. 8. Actiones externæ non esse condiciones ad ponendam Gratiæ, nisi sint factæ nomine Christi: hæc autem denominatio provenit ab intentione agendi nomine Christi. Ratio jam est data, quia Minister non est sicut instrumentum inanimatum, sed per modum Procuratoris aut Vicarij.

677. Obijcitur 9. Signa significant independentem ab intentione ejus qui vult signo: ergo & Sacramenta significabunt, & significando causabunt gratiam, etiam si non adsit intentio significandi & causandi Gratiæ. 8. Antecedens

Eccc

dens

dens non esse universale, sed particulare. Certum enim est, aliqua signa non esse signa vera, nisi addit animus significandi. Caterum Christus noluit actiones externas esse signa Gratiae, nisi ut factas nomine suo.

678. Objici posset ultimum. Non potest assignari ullum objectum, quod debeat velle Minister praeter & ultra actiones externas: ergo sufficit velle actiones externas. Probatur antecedens. Nam illud deberet esse Gratia: sed hanc non debet Minister velle. Nam haeretici non habent intentionem conferendi Gratiam, quia non credunt eam causari à Sacramentis, & tamen eorum Baptismus valet. item quisvis gentilis potest validè baptizare, etiamsi nihil sciat de Gratia conferenda. R. Gratiam esse illud objectum. Non est tamen necesse, ut Minister eam velit explicitè & formaliter, sed satis est, si eam velit implicitè, virtualiter, interpretativè, æquivalenter; hoc est, modò velit aliquid vel identificatum cum Gratia, vel necessariò connexum cum collatione Gratiae. Hinc valent omnes Intentiones his vel similibus verbis expressæ. Volo per has actiones facere, quòd per illas intendit facere Ecclesia: vel: quod per illas fieri vult instituens. vel: volo illas prodesse meliore modo quo possunt. &c.

CONTROVERSIA II.

Utrum ad conficiendum Sacramentum sufficiat Intentio Habitualis, Virtualis, Indirecta.

§. I.

Explicatur diversitas harum Intentionum.

679. Quadruplex Intentio distinguitur in praesenti. Alia est Actualis, alia Habitualis, alia Virtualis, alia indirecta, vel ut alij vocant, interpretativa. Intentio actualis est, quando habeo actum, de praesenti, & pro hoc instanti intentionem baptizandi; & de hac nulla est dubitatio, quòd sufficiat. Intentio Habitualis, prout à Virtuali distinguitur (nam à quibusdam nomine tenus confunduntur, prout etiam fecit S. Thomas a. 8. ad 3.) aliud non est, quàm intentio praeterita, non retractata: vnde dicitur *habitualiter* perseverare, ad eum modum quo peccatum praeteritum tamdiu dicitur Habitualiter Voluntarium, quamdiu illud non retractamus. Intentio Virtualis est, quæ quidem est aliquo modo praeterita, manet tamen in aliqua Virtute post se relicta, & sic influit in opus, atque ideo opus etiam de praesenti dicitur fieri ex illa intentione; v.g. ex intentione Mercedis incipiens laborare, dicitur intendere lucrum toto laboris tempore, etiamsi dum laborat, sæpè sit ad alia distractus, nec de lucro explicitè cogitet. Est autem questio philo-

sophica, in quo sita sit illa virtus; & infra referuntur opiniones varias. Intentio Indirecta est, quando quis vult causam, ex qua praevideat effectum secuturum: ut si quis sciens se solere in ebrietate exercere actiones Sacramentales, hoc non obstante se inebriaret: qui tamen calix quoad Sacramenta est satis metaphysicus.

§. II.

De Intentione Habituali.

680. Dicendum 1. Ad valorem Sacramenti non sufficit Intentio Habitualis, hoc est, quæ tantum perseverat in negatione retractionis. Probatur. Intentio Ministri debet vel immediate vel mediata influere in actiones Sacramentales: Intentio merè Habitualis nullo modo influit in illas; ergo non sufficit. Major patet. Nunc actiones Ministri quæ talis, debent procedere ex intentione Ministri quæ talis: ergo intentio debet influere in actiones. Minor vero probatur. Negatio Intentio quæ nec in se, nec in aliquo sui causa, sed omnino est praeterita, non influit vltimo modo: sed intentio purè habitualis est talis; ergo &c.

681. Dices 1. Actiones Sacramentales procedunt ab intentione praeterita mediante negatione revocationis. Sed contra 1. Negatio retractionis, non est effectus praeterite intentionis: existeret enim eodem modo, etiamsi nulla intentio praecessisset. Contra 2. Negatio retractionis non est activa, nec est illud quòd determinat Ministrum, ut post elapsam & praeteritam jam intentionem, ponat postmodum actiones Sacramentales: defacto enim frequentissime existit negatio retractionis, quin deinde ponatur actiones Sacramentales.

682. Dices 2. Negatio retractionis denominat actum peccaminosum praeteritum actum voluntarium, etiam pro tempore poenitentiae, qui non existit: ergo potest etiam denominare actiones Sacramentales voluntarias subsequentes. R. Negando consequentiam, & pariterem inter actum praeteritum & futurum. Actus praeteritus ideo denominatur voluntarius quamdiu non retractatur, quia quòd vltimò placuit, coelestis in iudicio hominum tamdiu placere, quamdiu non retractatur: at verò ad hoc ut actus futurus sit voluntarius respectu intentionis praeteritæ, debet illa intentio aliquo modo influere, quia debet verificari, quòd actio procedat ex illa praecedente intentione.

683. Dices 3. Potest alicui hodie applicari sacrificium cras offerendum, & valet applicatio etiamsi applicans cras dum celebrat, nullum habeat cogitationem de illa applicatione, adeoque etiamsi hesternæ applicatio nullo modo influit in sacrificium: ergo etiam hodierna intentio potest facere, ut crastinae actiones sint Sacramentales, etiamsi nullo modo influant. R. Transfertur antecedens, cujus examen aliò spectat, negatur consequentia.